

ТРОШКОВИ ЗАПИСНИКА О ОШТЕЋЕЊУ ВОЗИЛА САЧИЊЕНОГ ПРЕ ПОКРЕТАЊА ПАРНИЧНОГ ПОСТУПКА

Осигуравач је дужан да накнади оштећеном материјалну штету насталу плаћањем записника о оштећењу возила сачињеног пре покретања парничног поступка од стране ангажованог стручног лица по избору оштећеног, независно од стручних служби - проценитеља осигуравача, јер не постоји законска обавеза оштећеног да се првенствено обрати осигуравачу ради сачињавања овог записника.

Из образложења:

„Према утврђеном чињеничном стању, дана 29.10.2015. године догодила се саобраћајна незгода у којој је тужилац претрпео материјалну штету на свом путничком моторном возилу. До незгоде је дошло тако што је осигураник туженог, услед непридржавања саобраћајних прописа – недржања потребног одстојања, својим возилом осигураним код туженог налетео на задњи део заустављеног возила тужиоца. Искључиви пропуст за предметну саобраћајну незгоду је на страни осигураника туженог. Дана 13.11.2015. године тужилац је ангажовао сталног судског вештака машинске струке да му сачини записник о оштећењу његовог путничког возила. Истог дана тужилац је вештаку платио износ од 11.800,00 динара на име накнаде за сачињење предметног записника. Поводом предметне саобраћајне незгоде тужилац је поднео одштетни захтев туженом за накнаду материјалне штете због оштећења возила и уз исти је приложио записник о оштећењу возила. Решавајући о захтеву, тужени је у мирном поступку исплатио тужиоцу одређени новчани износ на име материјалне штете на возилу, али му није исплатио трошкове сачињења записника о оштећењу возила, што је предмет спора ове парнице и ревизијом побијаног дела другостепене одлуке.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца и досудио му тражени трошак за састављање записника о оштећењу возила, опредељен у висини износа који је тужилац платио вештаку, а коју чињеницу тужени у току поступка није ни оспоравао. Тужени је оспоравао само право тужиоца на накнаду овог трошка наводима да је записник о оштећењу возила могао сачинити бесплатно код њега. По становишту првостепеног суда, трошак сачињења записника о оштећењу возила у износу од 11.800,00 динара, који је тужилац неспорно платио дана 13.11.2015. године, представља нужан и неопходан трошак за тужиоца који му је проузрокован кривицом осигураника туженог, па је тужени у обавези да му тај износ накнади као вид материјалне штете, са припадајућом законском затезном каматом од дана плаћања, у смислу чл. 154. и 185. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је побијаном пресудом делимично преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца за накнаду трошкова спорног записника, са образложењем да се не може закључити да ли је овај трошак тужиоца оправдан и у узрочно-последичној вези са предметном саобраћајном незгодом, односно да ли је за тужиоца било нужно и неопходно да ради сачињавања записника о оштећењу возила ангажује и плати вештака, имајући у виду да тужилац током поступка није доказао да се у вези сачињавања записника о оштећењу возила претходно обраћао стручној служби, односно проценитељима туженог са захтевом за процену висине штете. По становишту другостепеног суда, сама чињеница да је тужилац самостално одабрао и ангажовао независно стручно лице да му сачини записник о оштећењу возила и процени висину

штете, што јесте његово право и слобода избора, није довољно да му се призна право на накнаду тих трошкова на терет туженог, у ситуацији када тужилац није доказао да се преходно обраћао проценитељима туженог или да им се евентуално обраћао, али да исти нису били у могућности да му сачине записник о оштећењу возила.

По оцени Врховног касационог суда, ревизијски наводи тужиоца којима се указује на неправилност одлучивања другостепеног суда у погледу тужбеног захтева за накнаду материјалне штете на име сачињавања записника о оштећењу возила су основани. Другостепени суд је погрешно применио материјално право на правилно и потпуно утврђено чињенично стање.

Одредбом члана 154. став 1 Закона о облигационим односима (у даљем тексту ЗОО) прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и доношење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета)-члан 154. ЗОО. Према одредби члана 185. став 1. ЗОО одговорно лице је дужно да успостави стање које је било пре него што је штета настала. Одредбама члана 940. став 1. и 941. став 1. ЗОО прописано је да у случају осигурања од одговорности, осигуравач одговара за штету насталу осигураним случајем само ако треће оштећено лице захтева њену накнаду, а оштећено лице може захтевати непосредно од осигуравача накнаду штете коју је претрпело догађајем за који одговара осигураник, али највише до износа осигуравачеве обавезе.

Наиме, основни принцип код накнаде материјалне штете је успостављање стања које је било пре него што је штета настала, а у конкретном случају тужени је као одговорно лице дужан успоставити раније стање, сходно члану 185. став 1. у вези члана 940. став 1. и члана 941. став 1. ЗОО. Тужилац је по оцени ревизијског суда имао оправдан трошак за сачињавање записника о оштећењу возила како би се обезбедили фактички услови за утврђивање висине настале материјалне штете на његовом путничком возилу. С обзиром да не постоји законом установљена обавеза трећих оштећених лица да се првенствено и превасходно обрате осигуравачу лица које је скривило саобраћајну незгуду ради сачињавања записника о оштећењу возила, опредељење тужиоца да самостално одабере стручно лице које ће прегледати оштећено возило и о томе сачинит предметни записник, независно од стручних служби туженог, не може се сматрати као његов допринос повећању настале штете. Тужиоцу, као оштећеном лицу које има намеру да поднесе одштетни захтев туженом, не може се ускратити право да сам изврши избор обавезене и додатне документације коју жели да приложи уз одштетни захтев друштву за осигурање у ситуацији када не постоји установљена обавеза првенственог обраћања осигуравачу ради сачињавања записника о оштећењу возила. С обзиром да је предметни трошак настао за тужиоца поводом предметног штетног догађаја који је скривило осигураник туженог, а да је тужилац доказао рачуном да је исти платио дана 13.11.2015. године, правилна је одлука првостепеног суда да тужилац има право на накнаду трошкова за састављање записника о оштећењу возила у висини плаћеног износа, са затезном каматом која почиње да тече од дана плаћања, од када је за тужиоца настала штета у виду умањења имовине“.

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев 5310/2018 од 23.5.2019. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 10.12.2019. године)